

PART 7

**FREEDOM OF EXPRESSION
ON THE INTERNET**

**İNTERNET ORTAMINDA
İFADE ÖZGÜRLÜĞÜ**

**NİL SENA ÇELİK
ÖZGE GONCA**

PART 7

ABSTRACT | ÖZET

The concept of freedom of expression is one of the most important issues being discussed lately, in part because people are able to share their ideas and opinions with large audiences via the internet and social media.

İnsanların internet ve sosyal medya vasıtasıyla düşüncelerini ve ifadelerini geniş kitlelerle paylaşabilme imkânı kazanmış olması sayesinde, internet ortamında ifade özgürlüğü kavramı da günümüzde tartışılan en önemli hususlardan biri haline gelmiştir.

KEYWORDS | ANAHTAR KELİMELELER

Internet, Freedom Of Expression, European Court Of Human Rights, European Convention On Human Rights, Right To Access The Internet, Fundamental Rights And Freedoms.

İnternet, İfade Özgürlüğü, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi, İnternete Erişim Hakkı, Temel Hak Ve Hürriyetler.

I. INTRODUCTION

It is not surprising that the internet has turned into a legal topic because it is becoming an increasingly significant part of our lives and permeates every element of daily life. Apart from being subject to legal regulations in many different areas, this article evaluates the concept of freedom of expression on the internet and the conditions for its limitation, the freedom of speech and its relationship to the right to access the internet in light of judgments made by the European Court of Human Rights within the framework of Article 10 of the European Convention on Human Rights, which includes provisions on freedom of expression. In this regard, the idea of the right of access to the Internet is mentioned, as well as the legal viewpoint from which the Internet and the right of access to the Internet are seen globally, and the general approaches of international organizations such as the United Nations and the European Parliament are explained. Additionally, it addresses the offense of disseminating misleading information to the public, which is a significant and topical regulation associated with freedom of expression on the internet in our country.

I. GİRİŞ

İnternet, her geçen gün hayatlarımızda daha da büyük yer kaplayan ve gündelik hayatın her alanına sirayet etmiş bir gerçek olduğundan hukukun konularından biri haline gelmesi işten bile değildir. Pek çok ayrı alanda hukuki düzenlemelere konu olması bir yana işbu makale ile internet ortamı üzerinde ifade hürriyeti kavramı ve sınırlandırılma koşulları, internete erişim hakkı ve bu hakkın ifade hürriyeti ile bağlantısı, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin ifade hürriyetine ilişkin hüküm içeren 10. maddesi çerçevesinde verilmiş Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararları ışığında değerlendirilmiştir. Bu itibarla internete erişim hakkı kavramı başta olmak üzere dünya genelinde internet ve internete erişim hakkına hangi hukuki perspektiften bakıldığına değinilmiş; Birleşmiş Milletler ve Avrupa Parlamentosu gibi uluslararası örgütlerin genel yaklaşımları açıklanmıştır. Ayrıca güncel olarak ülkemizde internette ifade hürriyeti denildiğinde akıllara ilk gelen ve gündemde yer tutmuş önemli bir düzenleme olan halkı yanıltıcı bilgiyi alenen yayma suçu ele alınmıştır.

II. ACCESS TO THE INTERNET

Internet, which has become the most frequently relied upon resource for modern individuals in various areas such as shopping, education, healthcare, and others, can be described as an indispensable technology in today's world. Given its fundamental presence in every aspect of life, there are many aspects of internet access that need to be evaluated within the framework of law. The first examples that come to mind in this regard are issues like whether or not internet access can be viewed as a human right and how the scope and content of this right should be determined.

A. Right to Access the Internet

In 2000, Estonia made history by recognizing internet access as a human right¹. The United Nations², on the other hand, first defined internet access as a fundamental human right in a report published in 2011. In this report, the UN not only considered the internet as a tool for freedom of expression but also addressed two categories: "access to content" and "access to the necessary physical infrastructure for internet access." Although access to content is described as a right derived from the Universal Declaration

II. İNTERNETE ERİŞİM

Alışveriş, eğitim, sağlık ve benzeri pek çok alanda modern insanın en sık başvurduğu kaynak haline gelmiş olan internet, günümüzde vazgeçilmesi güç bir teknoloji olarak nitelendirilebilir. Hayatın her alanının bu kadar temelinde yer edinmesi münasebetiyle, internete erişimin hukuk çerçevesinde değerlendirilmesi gereken pek çok yönü ortaya çıkmaktadır. İnternete erişim bir insan hakkı olarak nitelendirilebilir mi, bu hakkın kapsamı ve içeriği nasıl belirlenmelidir gibi sorular bu bakımdan akla gelen ilk örnekler olarak sayılabilir.

A. İnternete Erişim Hakkı

2000 yılında internet erişimini bir insan hakkı olarak tanımlayan Estonya¹, bu anlamda tarihe geçmiştir. Birleşmiş Milletler² ise ilk olarak 2011 yılında internet erişimini temel insan haklarından biri olarak tanımlayan bir rapor yayımlamış; bu raporda interneti sadece ifade özgürlüğünün bir aracı olarak değerlendirmekle kalmayıp "içeriğe erişim" ve "internete erişim için gerekli fiziksel altyapıya erişim" olmak üzere iki başlıkta ele almıştır. İçeriğe erişim hakkı, kaynağını İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi'nden alan bir hak

FOOTNOTE

¹ The Economist, "How did Estonia Become A Leader in Technology?" (31.07.2013). <https://www.economist.com/the-economist-explains/2013/07/30/how-did-estonia-become-a-leader-in-technology>. (Date Accessed: 05.04.2023).

² Frank La Rue, (2011). Report of the Special Rapporteur on the promotion and protection of the right to freedom of opinion and expression. https://www2.ohchr.org/english/bodies/hrcouncil/docs/17session/A.HRC.17.27_en.pdf. (Date Accessed: 01.05.2023).

DİPNOT

¹ The Economist, "How did Estonia Become A Leader in Technology?" (31.07.2013). <https://www.economist.com/the-economist-explains/2013/07/30/how-did-estonia-become-a-leader-in-technology>. (Erişim Tarihi: 05.04.2023).

² Frank La Rue, (2011). Report of the Special Rapporteur on the promotion and protection of the right to freedom of opinion and expression. https://www2.ohchr.org/english/bodies/hrcouncil/docs/17session/A.HRC.17.27_en.pdf. (Erişim Tarihi: 01.05.2023).

PART 7

of Human Rights, the report highlighted that the internet, which is crucial for freedom of expression, is subject to arbitrary restrictions imposed by states. The report also touched upon issues related to intellectual property rights and the protection of personal data.

In another report published by the United Nations in 2016, the importance of access to the internet as a human right was emphasized, and it was stated that blocking access to the internet would constitute a violation of human rights. The report highlighted the need to protect the rights that individuals have offline also in the online realm³.

B. Blocking Access to the Internet

The European Court of Human Rights (“ECtHR”, “the Court”), considers the complete blocking of access to websites as a violation of freedom of expression. Therefore, when access to websites is to be blocked, it is emphasized that an effective examination should be conducted to ensure that the legal framework for such blocking is clearly defined without any arbitrary measures.

According to the criterion used by the European Court of Human Rights, the benefit to be gained from blocking access to a website should be greater and necessary in relation to the negative impact it would have on the freedom of expression of other users who are not directly involved in the case.

The European Court of Human Rights emphasized in the case of Cengiz et al. v. Turkey that the closure of a website significantly restricts the rights of internet users. It highlighted that access to websites can only be restricted after a thorough examination and if deemed necessary for maintaining social order⁴.

In a different ruling, ECtHR examined whether the previous ban on online broadcasting that encourages attendance at public events without permission violated Article 10 of the European Convention on Human Rights (“ECHR”, “The Convention”), which governs freedom of expression. The Court deemed the suspension of the applicant’s account, who invited participants to the event through internet broadcasts, as disproportionate. Furthermore, the court characterized Russia’s legal regulation enabling the blocking of in-

ternet access as a violation of Article 10 of the Convention, as it grants extensive powers to judicial authorities⁵.

olarak nitelendirilmiş olmasına rağmen bahsi geçen raporda ifade özgürlüğü için son derece önemli olan internetin devletlerin keyfi engellemelerine maruz kaldığı belirtilmiş; fikri mülkiyet hakkı ve kişisel verilerin korunması konularına da değinilmiştir.

B. İnternete Erişimin Engellenmesi

Birleşmiş Milletlerin 2016 yılında yayımladığı bir diğer raporda ise yine internete erişimin bir insan hakkı olarak önemi vurgulanmış ve internete erişimin engellenmesinin insan hakları bakımından bir ihlal oluşturacağı belirtilmiştir. İnsanların çevrimdışı olarak sahip olduğu hakların çevrimiçi olarak da korunması gerektiği raporda yer almıştır³.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (“AİHM”, “Mahkeme”), internet sitelerine erişimin tamamen engellenmesini ifade hürriyetinin ihlali olarak değerlendirmektedir. Bu itibarla, internet sitelerine erişim engelleneceği zaman bu engellenmenin yasal çerçevesinin herhangi bir keyfiliğe yol açmayacak şekilde net olarak belirlenmesi için etkili bir inceleme yapılması gerekliliği vurgulanmaktadır.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin kullandığı ölçüte göre; internet sitesine erişimin engellenmesiyle elde edilecek yarar, davayla ilgisi olmayan diğer kullanıcıların ifade özgürlüğüne yapacağı olumsuz etkiden daha fazla ve gerekli olmalıdır.

AİHM, bir başka kararında halka açık bir etkinliğe katılımı, izin olmaksızın teşvik eden internet yayınlarına önceden getirilen kısıtlamanın Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’nin (“AİHS”, “Sözleşme”) ifade hürriyetini düzenleyen 10. maddesini ihlal edip etmediğini değerlendirmiştir. Mahkeme, yapılacak etkinliği internet üzerinden duyurarak katılımcıları davet eden başvurucunun hesabının dondurulmuş olmasını ölçsüz bulmuş ayrıca Rusya’nın internete erişim engeli getirilmesine olanak sağlayan hukuki düzenlemesini adli makamlara çok geniş yetkiler tanıdığı gerekçesiyle Sözleş-

me’nin 10. maddesinin ihlali olarak nitelendirilmiştir⁵.

AİHM, Vladimir Kharitonov v. Rusya kararında internet sitesine erişimin engellenmesinin ifade özgürlüğü ihlaline yol açacağı yönündeki görüşünü yeni bir içtihatla da vurgulamıştır. Bir haber paylaşım sitesine erişimi engelleyen Rus idari makamları, bu karara gerekçe olarak, uyuşturucu ile ilgili haberlerin yer aldığı ve aynı IP adresini kullanan bir başka web sitesinin, haber sitesi ile aynı ağ barındırma hizmetini temel alması nedeniyle engellenmesini göstermiştir. Mahkeme ise bu yaptırımın site yöneticisi Kharitonov’un ifade özgürlüğünü ihlal ettiği tespitinde bulunmuştur⁶. Bu karar aynı zamanda Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi’nin ifade özgürlüğünün yeni medyaya özgü biçimde sağlanması yönünde tavır alması açısından önem teşkil etmektedir. AİHM bu kararla davalı Rusya ile birlikte henüz yeni medya ortamını düzenleyen bir yasal düzenleme yapmamış olan ülkeleri bu yönde bir hukuki girişimde bulunmaya çağırıştır.

2012 tarihli Ahmet Yıldırım v. Türkiye kararında Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi yeni medya ortamında ifade özgürlüğüne ilişkin ilk kararını vermiş; yeni medya ortamındaki sorunların fiziki dünyaya uygun kanunlarla düzenlenemeyeceğini ifade etmiştir. Sonraki kararlarında da istikrarlı biçimde bu görüşünü korumuştur.

III. FREEDOM OF EXPRESSION

Freedom of expression is one of the fundamental rights and freedoms protected by Article 19 of the Universal Declaration of Human Rights and Article 10 of the European Convention on Human Rights. Freedom of expression, in its simplest definition, refers to an individual’s ability to freely access thoughts and information, express, defend, and disseminate their acquired thoughts through various means, either individually or collectively. Every person is the subject of this right, and any restriction solely based on an individual’s personality is considered an interference. Therefore, all forms of expression are protected within the scope of freedom of expression, without any content-based limitations. Expressions of political, artistic, aca-

me’nin 10. maddesinin ihlali olarak nitelendirilmiştir⁵.

AİHM, Vladimir Kharitonov v. Rusya kararında internet sitesine erişimin engellenmesinin ifade özgürlüğü ihlaline yol açacağı yönündeki görüşünü yeni bir içtihatla da vurgulamıştır. Bir haber paylaşım sitesine erişimi engelleyen Rus idari makamları, bu karara gerekçe olarak, uyuşturucu ile ilgili haberlerin yer aldığı ve aynı IP adresini kullanan bir başka web sitesinin, haber sitesi ile aynı ağ barındırma hizmetini temel alması nedeniyle engellenmesini göstermiştir. Mahkeme ise bu yaptırımın site yöneticisi Kharitonov’un ifade özgürlüğünü ihlal ettiği tespitinde bulunmuştur⁶. Bu karar aynı zamanda Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi’nin ifade özgürlüğünün yeni medyaya özgü biçimde sağlanması yönünde tavır alması açısından önem teşkil etmektedir. AİHM bu kararla davalı Rusya ile birlikte henüz yeni medya ortamını düzenleyen bir yasal düzenleme yapmamış olan ülkeleri bu yönde bir hukuki girişimde bulunmaya çağırıştır.

2012 tarihli Ahmet Yıldırım v. Türkiye kararında Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi yeni medya ortamında ifade özgürlüğüne ilişkin ilk kararını vermiş; yeni medya ortamındaki sorunların fiziki dünyaya uygun kanunlarla düzenlenemeyeceğini ifade etmiştir. Sonraki kararlarında da istikrarlı biçimde bu görüşünü korumuştur.

III. İFADE ÖZGÜRLÜĞÜ

İfade özgürlüğü, İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi’nin 19. maddesinde ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi’nin 10. maddesinde koruma altına alınan temel hak ve özgürlüklerden bir tanesidir. İfade özgürlüğü en basit tanımıyla kişinin serbestçe düşünce ve bilgilere ulaşabilmesi, edindiği düşünceleri tek başına veya başkalarıyla birlikte çeşitli yollarla açıklayabilmesi, savunabilmesi ve yayabilmesi anlamına gelmektedir. Bu hakkın öznesi herkeştir. Herhangi bir kişinin ifade özgürlüğünün yalnızca kişiliği dolayısıyla kısıtlanması müdahale olarak değerlendirilmektedir. Bu nedenle ifade özgürlüğünde her türlü ifade koruma altına alınmış olup ifade özgürlüğü hakkına içerik bakımından bir kısıtlama getirilmemiştir. Siyasi, sanatsal, akademik veya

FOOTNOTE

³ The promotion, protection and enjoyment of human rights on the Internet. https://www.article19.org/data/files/Internet_Statement_Adopted.pdf (Date Accessed: 01.05.2023).

⁴ ECtHR *Cengiz* and Others v. Turkey 48226/10, 1 December 2015.

⁵ ECtHR *Kablis* v. Russia 48310/16, 30 April 2019.

⁶ ECtHR *Kharitonov* v. Russia 10795/14, 23 June 2020.

DİPNOT

³ The promotion, protection and enjoyment of human rights on the Internet. https://www.article19.org/data/files/Internet_Statement_Adopted.pdf (Erişim Tarihi: 01.05.2023).

⁴ ECtHR *Cengiz* and Others v. Turkey 48226/10, 1 December 2015.

⁵ ECtHR *Kablis* v. Russia 48310/16, 30 April 2019.

⁶ ECtHR *Kharitonov* v. Russia 10795/14, 23 June 2020.

PART 7

demic, or commercial nature, among others, are recognized as falling within the realm of freedom of expression.

The Court has stated that freedom of expression constitutes one of the essential foundations of a democratic society and that it applies not only to harmless information or ideas but also to offensive, shocking, or disturbing information and ideas for a section of society⁷. As a result, it is important to avoid arbitrariness when restricting the right to freedom of expression, which is a fundamental human right, and to explain the legal justification for such restrictions in a way that preserves the spirit of the right.

However, it is acknowledged that in certain cases, certain expressions may not be considered within the scope of protection of freedom of expression. It is generally accepted that expressions promoting fascism, racism, discrimination, war propaganda, or hate speech are not protected under the right to freedom of expression⁸. It is recognized that hate speech can incite violence against victims or cause harm to individuals targeted by such expressions. In addition to this, it is important to determine the boundary between hate speech and expressions of strong criticism.

Although the European Court of Human Rights (ECtHR) does not explicitly exclude hate speech from the scope of freedom of expression, it takes it into consideration when it comes to the limitation of this right. In this regard, the ECtHR has sometimes characterized such expressions as an abuse of rights under Article 17 of the Convention and, at other times, assessed them under Article 10, justifying interference with freedom of expression. Taking measures against hate speech and providing a protective system for individuals who are victims of such speech is considered among the obligations of states arising from international texts, especially decisions of the Council of Europe's Committee of Ministers. The ECtHR referred to Article 17, which addresses the abuse of rights, for the first time in this context in 2003, interpreting actions that aim to spread violence or hatred, employ illegal or undemocratic methods, incite violence, seek to undermine the democratic and pluralistic political system, or target racism or the elimination of others' rights and freedoms, as an abuse of rights under Article 17⁹. Therefore, the ECtHR excludes actions that constitute an abuse of the

ticari düşünce ve kanaat açıklamaları gibi her türlü ifade, ifade hürriyeti kapsamında kabul edilmektedir.

Mahkeme tarafından ifade özgürlüğünün demokratik toplumun asıl temellerinden birini oluşturduğu ve yalnızca zararsız bilgi veya düşüncelerin değil, toplumun bir bölümü için saldırgan, şoke edici veya rahatsız edici bilgi ve düşünceler için de uygulanacağı belirtilmiştir⁷. Dolayısıyla temel bir insan hakkı olan ifade özgürlüğünün sınırlandırılması keyfiliğe yol açmamalı, yasal dayanak açık ve şeffaf bir şekilde tanımlanmalı ve hakkın özüne zarar vermemelidir.

Ancak bazı durumlarda kimi ifadelerin ifade özgürlüğünün koruma alanı içerisinde değerlendirilemeyeceği kabul edilmektedir. Günümüzde faşizm, ırkçılık, ayrımcılık, savaş propagandası veya nefret içerikli ifadelerin ifade özgürlüğü hakkı kapsamında korunmayacağı genel olarak kabul görmektedir⁸. Nefret içerikli ifadelerin mağdurlara yönelik şiddet olaylarını tahrik edebileceği veya bu tür ifadelere muhatap olan kişiler açısından zarar meydana getirebileceği kabul edilmektedir. Ancak nefret içerikli ifadeler ile sert eleştiri niteliğindeki ifadeler arasındaki sınırın belirlenmesi önem arz etmektedir.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi nefret içerikli söylemleri doğrudan ifade özgürlüğü kapsamı dışında tutmasa da hakkın sınırlandırılması konusunda dikkate almaktadır. Bu noktada AIHM kimi zaman bu ifadeleri Sözleşmenin 17. maddesi uyarınca hakkın kötüye kullanılması olarak nitelendirmiş, kimi zaman da 10. madde uyarınca bir değerlendirme yapmış ve ifade hürriyetine yönelik müdahaleyi haklı olarak nitelendirmiştir. Nefret içerikli söylemi yaptırım altına almak ve bu tip söylemlerin mağduru olan kimseler için bir koruma sistemi öngörmek, devletlerin uluslararası metinlerden ve özellikle de Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi kararlarından doğan yükümlülükleri arasında sayılmaktadır. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi AIHS'in hakkın kötüye kullanılmasını düzenleyen 17. maddesine bu bağlamda ilk kez 2003 yılında başvurmuş; şiddeti veya nefreti yaymayı hedefleyen, yasadışı ya da demokratik olmayan yöntemlerin kullanıldığı, şiddete başvurmayı özendiren veya demokratik ve çoğulcu siyasal sistemi ortadan kaldırmayı hedefleyen veya ırkçı ya da başkalarının hak ve özgürlüklerini ortadan kaldırmayı hedefleyen eylemleri 17. madde kapsamında hakkın kötüye kullanılması olarak değerlendirmiştir⁹.

rights and freedoms enshrined in the European Convention on Human Rights from its protection.

Freedom of expression is protected at different levels depending on the nature of the expression and its addressee. For instance, in academia, it is argued that criticisms directed at public figures should be protected within a broader framework of freedom of expression, while criticisms aimed at ordinary citizens and judicial bodies should be protected within a narrower range.

The protection provided to freedom of expression encompasses not only the content, but also the different forms and means through which information and ideas are expressed, communicated, and accessed. Therefore, expression can be conveyed through any medium or in any form of content. The concept of freedom of expression also includes the negative aspect of the right to remain silent.

Since the language used to convey expression is an integral part of this freedom, any restriction or sanction that prevents expression in any language is considered a violation of freedom of expression¹⁰.

A. Freedom of Expression on the Internet

Considering the significant role of the internet in our lives, which has become indispensable, it is possible to say that it is affected by interventions on freedom of expression.

The European Court of Human Rights has taken into account the widespread use of the internet and, due to the ease, affordability, speed, and wide dissemination of thoughts in the online environment compared to printed publications, it has interpreted Article 10, paragraph 1 of the European Convention on Human Rights broadly, stating that the internet is also within the scope of protection for freedom of expression.

Another important issue that has emerged in recent years in the context of the internet is social media platforms. These platforms provide opportunities for individual participation in content creation, publishing, and commenting, and they are transparent environments for mutual communication. Social

Dolayısıyla AIHM, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nde yer alan hak ve özgürlüklerin kötüye kullanılması niteliğindeki eylemleri Sözleşme'nin koruması dışında bırakmaktadır.

İfade özgürlüğünde her ifade, niteliğine ve muhatabına göre farklı seviyelerde korunmaktadır. Örneklendirmek gerekirse öğretide, kamuya mâl olmuş kişilere yönelik eleştirilerin ifade özgürlüğü anlamında daha geniş bir çerçevede korunması; sade vatandaş ve yargı organlarına yönelik eleştirilerin ise daha dar bir yelpazede korunması gerektiği yönünde bir görüş mevcuttur.

İfade özgürlüğüne sağlanan koruma yalnızca içeriği değil; bilgi ve düşüncelerin dile getirildiği, iletildiği ve bunlara ulaşıldığı farklı biçim ve araçları da kapsar. Bu sebeple ifadenin herhangi bir araçla veya herhangi bir içerikte dile getirilmesi mümkündür. İfade özgürlüğü kavramı aynı zamanda ifade özgürlüğünün negatif yönü olan sessiz kalma hakkını da içermektedir.

İfadenin iletilmesinde kullanılan dil, bu özgürlüğün ayrılmaz bir parçası niteliğinde olduğundan ifadenin herhangi bir dilde dile getirilmesinin engellenmesi ve bu noktada bir yaptırım uygulanması ifade özgürlüğünün ihlali olarak değerlendirilmektedir¹⁰.

A. İnternet Ortamında İfade Özgürlüğü

Hayatlarımızda artık vazgeçilmez bir yeri olan internetin iletişimdeki bu önemli konumu göz önüne alındığında ifade özgürlüğüne yapılan müdahalelerden etkilendiğini söylemek mümkündür.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi de internetin yaygın kullanımını göz önüne almış ve internet ortamındaki düşüncelerin açıklanmasının ve yayılmasının basılı yayınlara oranla daha kolay, ucuz, hızlı ve yaygın olması sebebiyle Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 10. maddesinin ilk fıkrasını geniş yorumlayarak internetin de ifade hürriyeti koruması kapsamında olduğunu belirtmiştir.

İnternet bağlamında son yıllarda ortaya çıkan bir diğer önemli konu ise sosyal medya platformlarıdır. Bu mecralar içerik oluşturma, yayınlama ve yorumlama şeklinde bireysel katılıma imkân veren, şeffaf ve karşılıklı iletişim kurulan ortamlardır. Sosyal medya dünyadaki tüm kullanıcıların bir arada iletişime

FOOTNOTE

⁷ ECtHR *Handyside v the UK*, App. no. 5493/72, 7 December 1976, para. 49.

⁸ *Bülent Tanör/ Necmi Yüzbaşıoğlu*, 1982 Anayasası'na Göre Türk Anayasa Hukuku, Beta Yay., İstanbul 2006, p. 159.

⁹ ECtHR, *Garaudy/ France*, Appl. No: 65831/01, 24.06.2003.

¹⁰ ECtHR, *Eğitim ve Bilim Emekçileri Sendikası/ Turkey*, Appl. No: 20641/05, 25.09.2012, § 73.

DİPNOT

⁷ ECtHR *Handyside v the UK*, App. no. 5493/72, 7 December 1976, para. 49.

⁸ *Bülent Tanör/ Necmi Yüzbaşıoğlu*, 1982 Anayasası'na Göre Türk Anayasa Hukuku, Beta Yay., İstanbul 2006, s. 159.

⁹ ECtHR, *Garaudy/ France*, Appl. No: 65831/01, 24.06.2003.

¹⁰ ECtHR, *Eğitim ve Bilim Emekçileri Sendikası/ Turkey*, Appl. No: 20641/05, 25.09.2012, § 73.

PART 7

media has become an influential platform where users from around the world can engage in discussions, share messages, information, criticism, sales, and advertisements. Therefore, it is emphasized that states should exercise caution in their legal regulations concerning the internet and social media, as these areas require sensitivity.

Taking into consideration the significant capacity of storing and transmitting vast amounts of information, the increased access to news for the public, and the facilitation of information dissemination, the European Court of Human Rights views the internet as a unique domain for the exercise of freedom of expression. The Court, in the case of *Ashby Donald v. France*, emphasized that its stance on this matter also includes the aspect of making profits through the internet¹¹.

When it comes to certain content found on the internet, individuals who are the subject of such content require greater protection compared to ordinary individuals. Therefore, journalists, who are among the main content creators in the new media, also have a duty and responsibility to protect individual rights. While it may be acceptable for journalists to be convicted based on their news reporting, the European Court of Human Rights also emphasizes the need for the judgments to be proportionate, which is another requirement stemming from the Court's case law. This is because journalists often include politicians, government officials, or individuals who have gained fame in various fields in their content, and their sharing reaches wide audiences and the public eye to a large extent.

geçebildiği yorum, mesaj, bilgi, eleştiri, satış ve reklamların yapıldığı etkili bir mecra haline gelmiştir. Bu nedenle devletlerin internet ve sosyal medya alanlarında yapılan yasal düzenlemelerde hassas davranmaya özen göstermeleri gerektiği belirtilmektedir.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi büyük miktarda bilgiyi saklama ve iletme kapasitesi, halkın haberlere erişiminin artması ve bilginin yayılmasını kolaylaştırmasındaki rolüne bakarak interneti, ifade özgürlüğünün kullanılması için benzersiz bir alan olarak görmektedir. Mahkeme, *Ashby Donald v. Fransa*¹¹ kararında bu konudaki duruşunun internet üzerinden kâr sağlamayı da kapsadığını vurgulamıştır.

İnternette yer alan bazı içeriklere konu olan kişiler, sıradan insanlara göre daha çok korunmaya gereksinim duymaktadır. Dolayısıyla yeni medyada en çok içerik üreten kişilerden olan gazetecilere kişi haklarının korunması konusunda düşen görev ve sorumluluklar da bulunmaktadır. Gazetecilerin yaptıkları haberlerden dolayı hüküm giymeleri AIHM için kabul edilebilir olmakla beraber verilen hükümlerin ölçülü olması da Mahkeme'nin içtihatlarından doğan başka bir gereksinimdir. Çünkü gazeteciler, oluşturdukları içeriklerde politikacılara, devlet görevlilerine ya da çeşitli alanlarda üne kavuşmuş kişilere, kısaca büyük ölçüde toplumun gözü önünde olan kişilere yer vermekte ve paylaşımları geniş kitlelere erişebilmektedir.

B. The Relationship Between the Right to Access the Internet and the Right to Freedom of Expression

According to the established case law of the European Court of Human Rights, restricting the internet not only limits freedom of expression but also restricts people's right to access information. Measures taken to restrict internet access should be compatible with human rights and predictable for individuals. In the Court's judgment in the case of *Ahmet Yıldırım v. Turkey*, it was stated that member states should protect the internet within the scope of freedom of expression in their constitutions and ensure unrestricted access to the internet¹².

While some states surround digital communication channels with security walls or resort to internet shutdowns in response to mass street protests, countries such as Iran, China, and Vietnam are striving to develop systems that control access to digital information. Restrictions imposed on the right to access the internet, like these examples, are recognized as interference with freedom of expression protected by international treaties.

IV. CRITERIA OF THE EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS REGARDING LIMITATIONS ON FREEDOM OF EXPRESSION

The European Court of Human Rights examines whether a limitation is imposed on freedom of expression as regulated in Article 10 of the European Convention on Human Rights in the cases brought before it. It is acknowledged that the fundamental condition of the limitation is the requirement set forth in paragraph 2 of the same article, which is the existence of a legal basis. Being determined by law implies predictability and accessibility of laws. Citizens should be able to easily access laws and foresee the consequences of their actions. In other words, it refers not only to laws that have been enacted through proper procedures but also to rules that are general, abstract, and permanent and which society is required to comply with. The Court has not deemed it sufficient for the limitation to be established solely by law; it has also

B. İnternete Erişim Hakkı ve İfade Özgürlüğü Hakkı Arasındaki İlişki

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin yerleşik içtihatlarına göre internetin kısıtlanması sadece ifade özgürlüğünün değil, insanların bilgi alma hakkının da kısıtlanması anlamına gelmektedir. İnternete erişim için alınan önlemler insan haklarıyla uyumlu ve insanların için öngörülebilir olmalıdır. Mahkemenin *Ahmet Yıldırım v. Türkiye* kararında üye ülkelerin anayasalarında internetin ifade özgürlüğü kapsamında koruma altına alınması ve engelsiz internete erişim hakkı tanınması gerektiği belirtilmiştir¹².

Bazı devletler dijital iletişim kanallarını güvenlik duvarıyla çevrelemeye veya kitlesel sokak eylemlerine karşılık internet kesme eylemlerine başvurmakta iken İran, Çin ve Vietnam gibi ülkeler ise dijital bilgiye erişimi kontrol altında tutmaya yarayan sistemler geliştirmeye çalışmaktadır. Bunlar gibi internete erişim hakkına getirilen sınırlamaların uluslararası sözleşmelerle koruma altına alınan ifade özgürlüğüne müdahale teşkil ettiği kabul edilmektedir.

IV. AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİNİN İFADE ÖZGÜRLÜĞÜNE YAPILAN SINIRLAMAYA İLİŞKİN KRİTERLERİ

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi önüne gelen davada ilk olarak Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 10. maddesinde düzenlenen ifade özgürlüğüne bir sınırlama getirilip getirilmediğini incelemektedir. Kısıtlamanın en temel koşulunun aynı maddenin 2. fıkrasında yer alan yasayla öngörülme şartı olduğu kabul edilmektedir. Yasayla belirlenmiş olmakla kastedilen, yasaların öngörülebilirliği ve ulaşılabilirliğidir. Vatandaşlar yasalara kolayca ulaşabilmeli ve davranışlarının sonucunu öngörebilmelidir. Başka bir deyişle yalnızca usulüne uygun, doğru prosedürler takip edilerek alınmış olan kanunu değil; genel, soyut ve daimi olarak toplumun uyması gerekli olan kuralları kast etmiştir. Mahkeme, kısıtlamanın sadece yasayla öngörülmüş olmasını yeterli görmemiş; aynı zamanda hukuken öngörülebilir olması şartını da aramıştır. Sınırlamaya

FOOTNOTE

¹¹ ECtHR, *Ashby Donald and Others v. France*, App. no. 36769/08, 10.01.2013.

¹² ECtHR *Ahmet Yıldırım v Turkey* 3111/10 18 December 2012.

DİPNOT

¹¹ ECtHR, *Ashby Donald and Others v. France*, App. no. 36769/08, 10.01.2013.

¹² ECtHR *Ahmet Yıldırım v Turkey* 3111/10 18 December 2012.

PART 7

required it to be legally predictable. When evaluating the rules related to the limitation, the Court emphasizes that it depends on the content of the relevant text, the nature and scope of the area covered, and the number of individuals it encompasses.

The second criterion is that the imposed limitation must be in line with the requirements of a democratic society. In order to determine whether the interference with freedom of expression constitutes necessary measures in a democratic society, national courts must first apply the principle of proportionality, which means that the aim and the means used to achieve that aim must be proportionate.

The Court has stated that for the interference to be considered necessary, there must be an urgent social need, and furthermore, the limitation must serve a legitimate purpose. The restriction of freedom of expression in pursuit of the legitimate aim must be proportionate. It is not considered legitimate if the limitation is based on reasons other than those listed in Article 10(2) of the Convention. The ECtHR determines in each specific dispute whether the interference is based on a legitimate purpose. The legitimate aims mentioned in Article 10(2) of the ECHR include national security, territorial integrity and public safety, the preservation of public order, the prevention of crime, the protection of health or morals, the protection of the reputation and rights of others, the prevention of the disclosure of confidential information, or the maintenance of the authority and impartiality of the judiciary. It is acknowledged that restrictions on freedom of expression will not constitute a violation if they meet these criteria.

V. THE ROLE OF STATES AND INTERNATIONAL ORGANIZATIONS

The United Nations has also listed what states should do in its reports on the right to access the Internet. It has emphasized the need for states to make the internet accessible and affordable for all segments of society, with developed countries supporting universal access as a form of assistance to developing nations. The reports also stress the importance of efforts to enhance internet literacy within society.

In addition, net neutrality also holds an important place in this context. Net neutrality

ilişkin kurallar değerlendirilirken Mahkeme, söz konusu metnin içeriğine, kapsadığı alanın niteliğine ve kapsamına aldığı insanların sayısına bağlı olduğunu vurgulamıştır.

İkinci kriter ise yapılan kısıtlamanın demokratik toplum düzeninin gereklerine uygun olmasıdır. İfade özgürlüğüne yapılan müdahalenin demokratik bir toplumda zorunlu tedbirler niteliğinde olup olmadığının tespiti için, ulusal mahkemelerin öncelikle amaç ile o amaca ulaşmak için kullanılan aracın orantılı olması anlamına gelen orantılılık ilkesini uygulamaları gerekir.

Mahkeme, müdahalenin gerekli kabul edilebilmesi için acil bir sosyal ihtiyacın bulunması gerektiğini belirtmiş, ayrıca kısıtlamanın meşru bir amaca yönelik olması gerektiğini ifade etmiştir. Ulaşılmak istenen meşru amaçla ifade özgürlüğünün sınırlandırılması orantılı olmalıdır. Kısıtlamanın Sözleşme'nin 10. maddesinin 2. fıkrasında sayılan gerekçelerin dışında başka bir gerekçeye dayandırılması meşru kabul edilmemektedir. AİHM, her somut uyuşmazlıkta müdahalenin meşru bir amaca dayanıp dayanmadığını kendisi tespit etmektedir. AİHS'in 10. maddesinin 2. fıkrasında bahsedilen meşru amaçlar ulusal güvenlik, toprak bütünlüğü ve kamu emniyetinin korunması, kamu düzeninin sağlanması ve suç işlenmesinin önlenmesi, sağlığın veya ahlakın korunması, başkalarının şöhret ve haklarının korunması, gizli bilgilerin yayılmasının önlenmesi veya yargı gücünün otorite ve tarafsızlığının korunması olarak sıralanmaktadır; ifade özgürlüğüne ilişkin kısıtlamaların ancak bu kriterleri taşıması halinde ihlal oluşturmayacağı kabul edilmektedir.

V. DEVLETLERİN VE ULUSLARARASI KURULUŞLARIN ROLÜ

Birleşmiş Milletler, internete erişim hakkına ilişkin yayımladığı raporlarda devletlerin yapması gerekenleri de sıralamıştır. İnterneti toplumun tüm kesimleri için erişilebilir ve düşük maliyetli yapmaları, gelişmiş ülkelerin gelişmekte olan ülkelere destek olarak evrensel erişimin önünü açması, toplumdaki internet okuryazarlığının artırılması için çalışmalar yapılması gerektiği belirtilmiştir.

Bunlarla birlikte ağ tarafsızlığı da burada önemli bir yere sahiptir. Ağ tarafsızlığı, tüm internet trafiğinin ayırım gözetmeksizin eşit

refers to the principle that all internet traffic should be treated equally without discrimination. Although the internet is an open space susceptible to control by states, the key point in the net neutrality debate is that the internet should be neutral for individuals. Especially since the 2000s, this concept has been widely discussed in the United States. When states fail to legislate on net neutrality, content providers may engage in discriminatory practices, which would hinder net neutrality. If internet service providers engage in discrimination based on content, it would also restrict the access rights necessary for democratic discourse and public space. This concept is directly related to freedom of expression. Internet users often face direct and unnoticed censorship, which violates freedom of expression in various aspects, such as accessing information and disseminating ideas.

In terms of net neutrality, the Netherlands has secured its place in history as the first state in Europe to enact legislation on the subject¹³. In 2015, the Council of Europe also published a directive containing provisions on net neutrality. This directive aims to establish common rules to ensure equal and non-discriminatory treatment of traffic. Users should have the right to access information and content through the internet, distribute them, and use them without discrimination. However, Internet service providers are allowed to implement reasonable, transparent, non-discriminatory measures that are not based on commercial considerations¹⁴. The Declaration of the Committee of Ministers of the Council of Europe dated September 2010 emphasized that internet users should have the maximum possible internet access and that measures related to network management should be proportionate, appropriate, and free from discrimination¹⁵. It was also stated that there should be adequate avenues to challenge network management decisions and seek compensation.

VI. ANTI-DISINFORMATION LAW AND ITS INNOVATIONS

The Press Law and Amendments to Certain Laws, also known as the anti-disinformation law, which has been presented to the Turkish Grand National Assembly, was published in the Official Gazette with number 31987 on October 18, 2022, and went into effect. With

muamele görmesi ilkesini ifade eder. İnternet her ne kadar devletler tarafından kontrol edilmeye açık bir alan olsa da ağ tarafsızlığı tartışmasında temel nokta internetin insanlara tarafsız olmasıdır. Özellikle 2000'li yıllardan itibaren bu kavram Amerika Birleşik Devletleri'nde sıkça tartışılmaya başlanmıştır. Ağ tarafsızlığı ile ilgili devletler yasal düzenleme yapmadığında içerik sağlayıcılar ayırıcı davranabilecek ve bu da ağ tarafsızlığını engelleyecektir. İnternet servis sağlayıcılarının içerik üzerinde ayırıcılık yapması halinde demokratik bir tartışma ve kamusal alan için gerekli olan erişim hakkı da kısıtlanacaktır. Bu kavram ifade özgürlüğü ile doğrudan ilişkilidir. İnternet kullanıcıları çoğunlukla doğrudan ve habersiz bir engellemeye maruz kalmaktadır ve bu engellemeler de kişilerin bilgi edinme ve fikirlerini yayma gibi birçok noktada ifade özgürlüğünü ihlal etmektedir.

Hollanda ağ tarafsızlığı ile ilgili Avrupa'da yasa çıkaran ilk devlet olarak tarihte yerini almıştır¹³. Avrupa Konseyi de 2015 yılında ağ tarafsızlığına ilişkin hükümler içeren bir yönetmelik yayınlamıştır. Bu yönetmelik, trafiğe eşit ve ayırıcı olmayan muameleyi güvence altına almak için ortak kurallar oluşturmayı hedeflemektedir. Nihai kullanıcılar internet aracılığıyla bilgi ve içeriğe erişim, bunları dağıtma ve ayırım gözetmeksizin kullanma hakkına sahip olmalıdır. Bununla birlikte internet sağlayıcılarının makul olarak kabul edilen, şeffaf, ayırıcı olmayan, ticari kaygılara dayanmayan önlemleri uygulamasına izin verilmiştir¹⁴. Eylül 2010 tarihli Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi Bildirgesinde¹⁵ internet kullanıcılarının mümkün olan en fazla internet erişimine sahip olması gerektiği vurgulanmış ve ağ yönetimine ilişkin önlemlerin orantılı, uygun ve ayırıcılıktan uzak olması gerektiği belirtilmiştir. Ayrıca ağ yönetimi kararlarına itiraz etmek ve tazminat istemek için yeterli yollar bulunması gerektiği de ifade edilmiştir.

VI. DEZENFORMASYONLA MÜCADELE YASASI VE GETİRDİĞİ YENİLİKLER

Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne sunulduğundan bu yana halk arasında "Dezenformasyonla Mücadele Kanunu" olarak da bilinen Basın Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun 18 Ekim 2022 tarih ve 31987 sayılı Resmi Gazete'de yayımlana-

DİPNOT

¹³ Ot Van Daalen, Translations of key Dutch internet freedom provisions, 2011 https://www.bitsoffreedom.nl/2011/06/27/translations-of-key-dutch-internet-freedom-provisions/ (Erişim Tarihi: 07.04.2023).

¹⁴ Regulation (Eu) 2015/2120 of The European Parliament and of The Council.

¹⁵ Declaration of the Committee of Ministers on network neutrality.

FOOTNOTE

¹³ Ot Van Daalen, Translations of key Dutch internet freedom provisions, 2011. https://www.bitsoffreedom.nl/2011/06/27/translations-of-key-dutch-internet-freedom-provisions/ (Date Accessed: 07.04.2023).

¹⁴ Regulation (Eu) 2015/2120 of The European Parliament and of The Council.

¹⁵ Declaration of the Committee of Ministers on network neutrality.

PART 7

this regulation, the offense of "public dissemination of misleading information" has been added to Article 217 of the Turkish Penal Code ("TPC") numbered 5237.

Disinformation can be defined as the spread of false information, regardless of the accuracy of the facts, with the intention to influence people's emotions and thoughts, leading to the widespread dissemination of false information to the masses. When considering the risks of disinformation, it is evident that the advantages provided by social media and the internet make it easier to create fear and panic among the public, and there is a risk of many individuals being influenced by false information and manipulations.

The effectiveness and power that the internet has gained in terms of generating and disseminating information both facilitate public access to information and, at the same time, open the door to its misuse. In other words, there is a need to differentiate between the truth and falsehood of the information published and accumulated in the online environment.

The rapid flow of information that has emerged with the proliferation of social media has led to the concept of an "infodemic," described by the World Health Organization, which can be considered as an epidemic of misinformation. The speed of misinformation dissemination can be attributed to the

easy accessibility of information on social platforms and the tendency of social media users to provide instant and careless reactions to the information they encounter¹⁶.

Dezenformasyon, kavramların doğru olup olmadığına bakmaksızın insanların duygu ve düşünceleriyle hareket etmesini sağlayarak yanlış bilgilerin geniş kitlelere yayılmasının sağlanması olarak tanımlanabilir. Dezenformasyonun risklerine bakıldığında, sosyal medya ve internet ortamının sağladığı avantajlardan yararlanmak suretiyle halk arasında korku ve panik yaratılmasının kolaylaştığı, yanlış bilgiler ve manipülasyonlarla pek çok insanın etkilenmesi riskinin mevcut olduğu açıktır.

İnternet ortamının bilgi üretme ve yayma konusunda kazandığı etkinlik ve güç, bir yandan kamuoyunun bilgiye erişimini kolaylaştırmakta öte yandan kötüye kullanımın da önünü açmaktadır. Başka bir deyişle internet ortamında yayımlanan ve biriken bilgilerin gerçek ve yalan olarak ayrıştırılma zorunluluğu hasıl olmaktadır.

Sosyal medyanın yaygınlaşmasıyla ortaya çıkan yoğun bilgi akışı, Dünya Sağlık Örgütü'nün ifadesiyle yanlış bilgi salgını olarak da açıklanabilecek "infodemi" kavramının ortaya çıkmasına sebebiyet vermiştir. Yanlış bilgilerin yayılımındaki hızın sebebi olarak sosyal mecralarda bilgiye çok hızlı ulaşılabilirliği ve sosyal medya kullanıcılarının karşı-

easy accessibility of information on social platforms and the tendency of social media users to provide instant and careless reactions to the information they encounter¹⁶.

Various methods and motivations exist for the production of false news. One of the primary motivations is the desire to increase user engagement on personal social media accounts, often driven by commercial and political purposes. In terms of methods, it can be exemplified by distorting or manipulating accurate information to gain attention.

The aim of the newly enacted law is to introduce sanctions regarding the dissemination of false news content on the internet and social media platforms. The objective is to facilitate access to accurate information and prevent the spread of incorrect information among the public.

When looking at the requirements stipulated in the law for the offense of publicly disseminating misleading information, the first requirement is the intention to create fear, worry, and panic among the public through the sharing of such information. Secondly, there is a limitation in terms of the subject matter, stating that information related to the country's internal and external security, public order, and general health will be considered within the scope of this offense. Another requirement is the public dissemination of content that is likely to disrupt public peace. The aggravated form of the offense is regulated when the perpetrator commits the crime by concealing their true identity or as part of an organization's activities.

In this context, in the present day where the internet and social media platforms are widely prevalent, the aim of the law is to combat disinformation that threatens every user. Measures can be taken to ensure the accuracy of information disseminated on the internet and to apply sanctions against those who share content with the intention of causing fear, worry, and panic among the public. These measures are intended to protect individuals from the dangers of misinformation in the online environment.

When examining the ratio decidendi, emphasis is placed on the fact that freedom of thought and expression is one of the essential requirements of a democratic society. The importance of pluralism, tolerance, and

larına çıkan bilgiye anlık ve dikkatsiz tepkiler vermesi gösterilebilir¹⁶.

Yalan haber üretiminin pek çok yöntemi ve motivasyonu olabilir. Bu motivasyonların başında ticari ve siyasi amaçlarla birlikte kullanıcıların kişisel sosyal medya hesapları üzerindeki etkileşimlerini arttırmak istemeleri yer almaktadır. Yöntem olarak değerlendirildiğinde ise doğru bilginin çarpıtılması ya da dikkat çekmesi adına manipüle edilmesi şeklinde örneklendirilebilir.

Yeni çıkarılan kanunla amaçlanan ise internet ve sosyal medya ortamında yayınlanan yalan haber içeriklerine ilişkin yaptırımlar getirmek; doğru bilgiye ulaşmanın kolaylaştırılması, halk arasında doğru olmayan bilgilerin yayılmasının önüne geçilmesidir.

Halkı yanıltıcı bilgiyi alenen yayma suçunun kanunda öngörülen şartlarına bakıldığında aranan ilk şartın halk arasında endişe, korku ve panik yaratma amacı güdülerek paylaşım yapılması olduğu görülür. İkinci olarak konu bakımından bir sınırlama getirilmiş ve ülkenin iç ve dış güvenliği, kamu düzeni ve genel sağlığı ile ilgili bilgilerin bu suç kapsamında değerlendirileceği düzenlenmiştir. Diğer bir şart ise kamu barışını bozmaya elverişli bir içeriğin alenen yayılmasıdır. Suçun nitelikli hali, failin gerçek kimliğini gizlemek suretiyle ya da bir örgütün faaliyeti çerçevesinde suç işlemesi olarak düzenlenmiştir.

Bu bağlamda internet ya da sosyal medya mecralarının çok yaygınlaştığı bu günlerde her kullanıcıyı tehdit eden dezenformasyonla mücadele etmeyi amaçlayan yasa ile internet ortamında yayılan bilgilerin doğruluğunu güvence altına almak adına halk arasında endişe, korku ve panik yaratma saikiyle paylaşımlarda bulunanlar hakkında yaptırım uygulanması gibi önlemlere başvurulabilecektir.

Hükümün gerekçesine bakıldığında ise düşünce ve ifade özgürlüğünün demokratik toplumun en önemli gereksinimlerinden olduğuna vurgu yapılmış; çoğulculuk, hoşgörü ve açık fikirliliğin bireyin kendisini geliştirmesine, dolayısıyla toplumun ilerlemesine etkisinden bahsedilmiş ve ifade özgürlüğünün alt yapısını teşkil ettiği belirtilmiştir. Teknolojik gelişmelerin ve internetin yaygınlaşmasının etkisiyle dijital platformların gördüğü rağbet artmış; bu vesileyle bilginin yayılma hızı artarken bu içeriklerin zihin sü-

FOOTNOTE

¹⁶ Emrah Öztürk, "Dezenformasyon Yasası Ekseninde İnternet Paylaşımının Etki ve Sınırları", Yeni Medya Dergisi, Vol: 13, 2022, p. 501.

DİPNOT

¹⁶ Emrah Öztürk, "Dezenformasyon Yasası Ekseninde İnternet Paylaşımının Etki ve Sınırları", Yeni Medya Dergisi, Sayı 13, 2022, s. 501.

PART 7

open-mindedness in individuals' self-development and, consequently, the progress of society is mentioned, highlighting that freedom of expression constitutes the foundation of these values. The popularity of digital platforms has increased as a result of technological advancements and the increasing use of the internet. As a result, information is shared faster than it ever has, and it takes less time for it to go through the filters of critical thought and analysis. The sense of security provided by the anonymous environment has significantly accelerated the proliferation of false, misleading, or manipulative content. Therefore, there is a need to take measures to ensure the security of news or information and to facilitate the democratic clash or competition of free and original ideas. The provision explains that the regulation is designed to criminalize the public dissemination of false information that is intended solely to cause fear, worry, or panic among the public and that is detrimental to the country's internal and external security, public order, and general health. In other words, the essence of the introduced regulation is to safeguard the needs of a democratic society and support the progress of society.

VII. CONCLUSION

With the increasing use of the internet in today's world and its significance in our lives, interventions targeting thoughts and expressions in the online environment have become problematic. Internet access is regarded as a fundamental right since it is recognized as an extension and result of the right to free expression. The European Court of Human Rights has rigorously examined interference with freedom of expression, as stipulated in Article 10 of the European Convention on Human Rights, and has established particular standards in this regard. The Court has emphasized in numerous decisions that restricting internet access in itself constitutes a violation of freedom of expression. It has stated that states should not block access to the internet and that adequate regulations regarding the internet should be in place. Furthermore, the intervention should be prescribed by law, pursue a legitimate aim, be necessary in a democratic society, and be proportionate. After assessing the compliance of thoughts and expressions conveyed over the internet with the mentioned criteria, a determination can be made regarding the existence of a violation.

gecinden geçme ve analiz edilme süreleri ise kısalmıştır. Anonim ortamın sağladığı güven hissi ise yalan, yanlış veya manipülatif içeriklerin artısını gözle görülür ölçüde hızlandırmıştır. Bu itibarla haber veya bilginin güvenliği sağlanarak, özgür ve özgün fikirlerin demokratik ortamda çatışmasına ya da yarışmasına yönelik tedbirlerin alınması ihtiyacı ortaya çıkmaktadır. Maddeyle, sırf halk arasında endişe, korku veya panik yaratmak saikiyle ülkenin iç ve dış güvenliği, kamu düzeni ve genel sağlığı ile ilgili gerçeğe aykırı bir bilgiyi, kamu barışını bozmaya elverişli olacak şekilde alenen yaymanın suç olarak düzenlendiği açıklanmış; başka bir ifadeyle getirilen düzenlemenin özünde demokratik toplumun gereksinimlerini güvence altına almak ve toplumun ilerlemesine destek olunması amaçlarının yattığı vurgulanmıştır.

VII. SONUÇ

Günümüzde internet kullanımının bir hayli artması ve internetin hayatımızdaki yeri göz önüne alındığında internet ortamındaki düşünce ve ifadelerle yönelik gerçekleştirilen müdahaleler de sorun haline gelmekte; internete erişim ifade özgürlüğünün bir uzantısı ve aynı zamanda bir sonucu olarak görüldüğünden internete erişim de temel bir hak olarak nitelendirilmektedir. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 10. maddesinde yer alan ifade özgürlüğüne yönelik olarak gerçekleştirilen müdahale AIHM tarafından sıkı bir incelemeye tabi tutulmuş ve bu konuda bazı kriterler getirilmiştir. Mahkeme sayısız kararında internete erişimin kısıtlanmasının başlı başına ifade özgürlüğüne yönelik ihlal oluşturacağını vurgulamıştır. Bu konuda devletlerin internete erişimi engellememesi gerektiğini ve internet ile ilgili yeterli düzenlemeler yapılması gerektiğini belirtmiştir. Ayrıca gerçekleştirilen müdahalenin yasayla öngörülmüş olması, meşru bir amaç gütmesi, demokratik toplumda gerekli olması ve müdahalenin orantılı olması gerektiği belirtilmiştir. İnternet üzerinden açıklanan düşünce ve ifadelerin bahsedilen kriterlere uygunluğu denetlendikten sonra ihlalin varlığına ilişkin bir karar verilmelidir.

BIBLIOGRAPHY

BÜLENT TANÖR/ NECMİ YÜZBAŞIOĞLU, 1982 Anayasası'na Göre Türk Anayasa Hukuku, Beta Yay., İstanbul 2006.

Declaration of the Committee of Ministers on network neutrality. (Date Accessed: 07.04.2023) <http://archive1.diplomacy.edu/pool/fileinline.php?IDPool=1204>.

ECTHR, **AHMET YILDIRIM** v Turkey 3111/10 18 December 2012. (Date Accessed: 07.04.2023) <https://hudoc.echr.coe.int/fre#%22itemid%22:%22002-7328%22>].

ECTHR, **ASHBY DONALD** and Others v. France, App. no. 36769/08, 10.01.2013 (Date Accessed: 07.04.2023) <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%22tabview%22:%22document%22,%22itemid%22:%22002-7393%22>].

ECTHR, **CENGİZ** and Others v. Turkey 48226/10, 1 December 2015. (Date Accessed: 07.04.2023) <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%22tabview%22:%22document%22,%22itemid%22:%22001-159188%22>].

ECTHR, Eğitim ve Bilim Emekçileri Sendikası/ Turkey, Appl. No: 20641/05, 25.09.2012, § 73. (Date Accessed: 07.04.2023) <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%22tabview%22:%22document%22,%22itemid%22:%22001-113410%22>].

ECTHR, **GARAUDY**/ France, Appl. No: 65831/01, 24.06.2003. (Date Accessed: 07.04.2023) <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%22itemid%22:%22001-23829%22>].

ECTHR, Handyside v the UK, App. no. 5493/72, 7 December 1976, para.49. (Date Accessed: 07.04.2023) <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%22tabview%22:%22document%22,%22itemid%22:%22001-57499%22>].

ECTHR, **KABLIS** v. Russia 48310/16, 30 April 2019. (Date Accessed: 07.04.2023) <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%22tabview%22:%22document%22,%22itemid%22:%22001-192769%22>].

ECTHR, **KHARITONOV** v. Russia 10795/14, 23 June 2020. (Date Accessed: 07.04.2023) <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%22tabview%22:%22document%22,%22itemid%22:%22001-203177%22>].

EMRAH ÖZTÜRK, "Dezenformasyon Yasası Ekseninde İnternet Paylaşımlarının Etki ve Sınırları", Yeni Medya Dergisi, Vol: 13, 2022.

FRANK LA RUE, Report of the Special Rapporteur on the promotion and protection of the right to freedom of opinion and expression (Date Accessed: 01.05.2023) https://www2.ohchr.org/english/bodies/hrcouncil/docs/17session/A.HRC.17.27_en.pdf.

OT VAN DAALLEN, Translations of key Dutch internet freedom provisions. (Date Accessed: 07.04.2023) <https://www.bitsoffreedom.nl/2011/06/27/translations-of-key-dutch-internet-freedom-provisions/>.

Regulation (Eu) 2015/2120 of The European Parliament and of The Council. (Date Accessed: 07.04.2023) <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:32015R2120&rid=2>.

The Economist, How did Estonia Become A Leader in Technology?, (Date Accessed: 05.04.2023) <https://www.economist.com/the-economist-explains/2013/07/30/how-did-estonia-become-a-leader-in-technology>.

The promotion, protection and enjoyment of human rights on the Internet. (Date Accessed: 01.05.2023). www.article19.org/data/files/Internet_Statement_Adopted.pdf.

KAYNAKÇA

BÜLENT TANÖR/ NECMİ YÜZBAŞIOĞLU, 1982 Anayasası'na Göre Türk Anayasa Hukuku, Beta Yay., İstanbul 2006.

Declaration of the Committee of Ministers on network neutrality. (Erişim Tarihi: 07.04.2023) <http://archive1.diplomacy.edu/pool/fileinline.php?IDPool=1204>.

ECTHR, **Ahmet Yıldırım** v Turkey 3111/10 18 December 2012. (Erişim Tarihi: 07.04.2023) <https://hudoc.echr.coe.int/fre#%22itemid%22:%22002-7328%22>].

ECTHR, **Ashby Donald** and Others v. France, App. no. 36769/08, 10.01.2013 (Erişim Tarihi: 07.04.2023) <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%22tabview%22:%22document%22,%22itemid%22:%22002-7393%22>].

ECTHR, **Cengiz** and Others v. Turkey 48226/10, 1 December 2015. (Erişim Tarihi: 07.04.2023) <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%22tabview%22:%22document%22,%22itemid%22:%22001-159188%22>].

ECTHR, Eğitim ve Bilim Emekçileri Sendikası/Turkey, Appl. No: 20641/05, 25.09.2012, § 73. (Erişim Tarihi: 07.04.2023) <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%22tabview%22:%22document%22,%22itemid%22:%22001-113410%22>].

ECTHR, **Garaudy**/ France, Appl. No: 65831/01, 24.06.2003. (Erişim Tarihi: 07.04.2023) <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%22itemid%22:%22001-23829%22>].

ECTHR, Handyside v the UK, App. no. 5493/72, 7 December 1976, para.49. (Erişim Tarihi: 07.04.2023) <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%22tabview%22:%22document%22,%22itemid%22:%22001-57499%22>].

ECTHR, **Kablis** v. Russia 48310/16, 30 April 2019. (Erişim Tarihi: 07.04.2023) <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%22tabview%22:%22document%22,%22itemid%22:%22001-192769%22>].

ECTHR, **Kharitonov** v. Russia 10795/14, 23 June 2020. (Erişim Tarihi: 07.04.2023) <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%22tabview%22:%22document%22,%22itemid%22:%22001-203177%22>].

EMRAH ÖZTÜRK, "Dezenformasyon Yasası Ekseninde İnternet Paylaşımlarının Etki ve Sınırları", Yeni Medya Dergisi, Sayı 13, 2022.

FRANK LA RUE, Report of the Special Rapporteur on the promotion and protection of the right to freedom of opinion and expression (Erişim Tarihi: 01.05.2023) https://www2.ohchr.org/english/bodies/hrcouncil/docs/17session/A.HRC.17.27_en.pdf.

OT VAN DAALLEN, Translations of key Dutch internet freedom provisions. (Erişim Tarihi: 07.04.2023) <https://www.bitsoffreedom.nl/2011/06/27/translations-of-key-dutch-internet-freedom-provisions/>.

Regulation (Eu) 2015/2120 of The European Parliament and of The Council. (Erişim Tarihi: 07.04.2023) <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:32015R2120&rid=2>.

The Economist, How did Estonia Become A Leader in Technology?, (Erişim Tarihi: 05.04.2023) <https://www.economist.com/the-economist-explains/2013/07/30/how-did-estonia-become-a-leader-in-technology>.

The promotion, protection and enjoyment of human rights on the Internet. (Erişim Tarihi: 01.05.2023). www.article19.org/data/files/Internet_Statement_Adopted.pdf.